

تدبیرلی و تیل سیور والی میزگه آلقیش لر

«سپز دیم و سپو دیم» شعرلر توپلمی چاپ ایتیلیشی گه مالی یاردم
کورستگن اکه میز جناب سید انور سادات جنابلردن منت دارمن . همدم

اوزاغدهكى يقين لريميز نامهسى

عزیز و حرمتلی هاشم همدم!

مېنگه «سېزدیم و سېودیم» ناملی شعرلرینگیز توپلمینی یوبارگینگیز اوچون تشکر.

وقتیم نهایت تیغیزلیگی که قره مسدن، ۴۰ پرچه لیک شعرى توپله مینگیز همه سینی بولمسه هم کوپراق قسمینی کورب چیقیدیم. اونده بیر قطار ینگى مضمون و ینگى افاده بیلن یازیلگن ایریم شعرلرنی کورب خورسند بولدیم. مثلا:

بیر قطار انسان صفتلر ایت بولیب تیشلیدیلر

یاکه ایتنی اورگه تیب، خلقیم که کیش - کیشلیدیلر

سیزگه بیر حادثه نی اېسلتماقچیمین: موندن 38 ییل آلدین «خلق» جریده سیده کمینه نینگ ایکی پرچه شعرى اوزبېک تیلیده و مرحوم اندخوبلیک اوزارزینگ بیر پرچه شعرى تورکمن تیلیده نشر بولگن ابدی. تبعیض و ملی ستم که اساسلنگن افغانستان مطبوعاتی تاریخی بویچه آنه تیلیمیزده بولر بیرینچی مرته نشر یوزینی کورگن تورکی اثرلر ابدی. جریده 10000 تیراژده باسیلیب چیقیب کینگ کولمده ترقه تیلیدی. لېکن افسوس بیلن ایتیش کیره ک که اوشنده کابل پوهنتونیده گی اوزبېک و تورکمن محصل لریدن بیرانته سی هم اوشه شعرلرنی اوز آنه تیل لریده اوقی آلمگن لر. یعنی خلقیمیز و یاشلریمیز نینگ 99 فایزی آنه تیلده سوادسیز ابدی. منه اپندی شونچه مدت اوتگدن کپین، نه فقط سان سناق سیز یاشلریمیز آنه تیلده ایجاد بیلن شغل لیب شعر و مقاله یازهدیلر، بلکه تیل بویچه جوده کوپ کمالگه بیتگن

متخصصلریمیز هم بار. یعنی خلقیمیز اویغانیب علم و ادب یولیده آغہ قدم
باسماقدهلر.

مونی بیر اچچیق حقیقت صفتیده سیزگه اېسله تیب اوتدیم.
اصل مطلبگه کبله دیگن بولسک، شعرلرینگیزنی اوقیب قوییدهگی خلاصه گه
کېلدیم:

سیز طبیعی و خدا داد شاعرلیک استعدادیگه اېگه سیز؛ - روان و جاری
طبعینگیز بار؛ - روحینگیز وطن سېورلیک و خلق سېورلیک توپغولری بیلن
تولیب تاشگن؛ - توشونتیریش یعنی افاده اسلوبینگیز یاقیملی، کوپ اورینلرده
خلق تیلیدهگی سوزلردن فایده لهنه سیز، - کوپینچه اوخشه تیشلر اؤرینلی توشگن؛
- اېل، یورت و تیل اوچون کوپینیش قیغولری اثرلرینگیزده اوز عکسینی
تاپه دی؛ - کیچینمه لرینگیز چيگره سیز، برچه اچچیق حقیقتلرنی خلقینگیزگه
توشونتیرماقچی بوله سیز، لېکن بعضاً سوز ایدیشلری (ظروف کلمات) اولرنی
قمرب آلیب بیان اېتیش اوچون تارلیک قیله دی. یخشی شاعر بولیش اوچون
یوقاریده اېتیلگن خصوصیتلر، اساسی شرطلر حسابلنه دی. شعرلرینگیز
مضمون و غایوی تماندن جوده یخشی، ملی، اجتماعی، سیاسی و حماسی
خصوصیتلرگه اېگه، حتی بعضاً لیریک پرچه لرینگیزهم حماسی توس آله دی.
اما شکل و افاده اسلوبی یوزه سیدن اونده بیرقتار کیچیک کمچیلیکلر کوزگه
تشلنه دی. اولرنی آسانلیک بیلن توزه تیش ممکن.
حرمتلی هاشم همدم!

فکر و تصورینگیزدهگی جرقه لرنی کؤرب، کبله جکده ایلغار یاریتووچی
(روشنگر) اؤزبک شاعرلری قتاردن مناسب اؤرین آلیشینگیزگه امین بؤلدیم.

سبزگه مېن اېته دېگن صمېمانه سۆز شوندىن عبارت كه اۆزبېك كلاسيك ادبياتى و اۆزبېكستان معاصر ادبياتى اثرلرېنى ، شونېنگ دېك فارس تېلېده عروض و معانى بويېچه يازېلگن كتابلرنى هر قنچه كۆپ اوقېسنگېز ، اوشنچه فايدهلى بوله دى .

سۆز اخريده ، نيچه بېل آلدين بير شعرى توپله مېم مقدمه سيده اۆزبېك ياش شاعرلرېگه قرهته يازگن توصيه نى سبزگه هم يوباره من .
ايجاد چوققى لريگه اېرېشېنگېزنى اېستېمن .

ساغ - سلامت بۆلېنگ

حرمت بېلن

پروفېسور شرعى جوزجانى

سوېدن ، ستاكهولم شھرى ، پېنج شنبه كېچه سى ، ساعت 1 ، 10.3.2016

یاش شاعرلرگه توصیه

«یوره ک سرلری» ناملی شعری مجموعه نینگ سؤز باشی سیدن:
... مبین فرصتدن فایده‌لنیب، افغانستان یاش اؤزبک شاعرلریگه قره‌ته مهم
بیر مسئله‌نی اېسله‌تیب اوتماقچی اېدیم و او شوندن عبارت که، مدنیت
(فرهنگ)، شعر و ادبیاتنی هیچ قچان صفردن یعنی یوقلیکدن باشلب
بۆلمه‌یدی. نېگه که هیچ بیر ملتده فرهنگ و شعر بیرده‌نیگه تاپیلیب یوزه‌گه
کېلمه‌یدی. اونی مادی مدنیت یادگارلیکلری سینگری بیرده‌نیگه قوریب
کوککه کوتریش ممکن اېمس. شعر و ادبیات عصرلر دوامیده استه - سیکین
اوز قانونیتلریگه موافق رواجلنیب، شکللنده‌دی و تکامل چوقیلریگه
کوتریله‌دی.

بوگون شعر و ادبیاتیمیزنی اونینگ اساسی بۆلمیش کلاسیک ادبیاتدن
اجره‌تیب اورگیش یا که رواجلنتیریش خام خیالدن باشقه نرسه اېمس. شعر و
ادبیات اگر اوز تاریخی ایلدیزلریدن اوزیلسه، البته که انقراض و انحطاط گه
یول توته‌دی. کلاسیک ادبیات بیزگه چوقور تصور، نازک تخیل، فلسفی فکر
یوریتیش، انسان روحی نینگ توییگه بیتیب باریب، اونینگ ایچکی دنیاسی
بیلن آشنا بۆلش، حیات معمالرینی اورگنیب، اولرگه ایستیتیک یاندایشیش
یوللرینی کورسه‌تیب بیرده‌دی، لغوی ذخیره میزنی بای ایتده‌دی، ایزگو غایه‌لر و
نازک کیچینمه‌لرنی چیرایلی تعبیر اېتیش اسلوبینی اورگنه‌دی. شو سببلی، بیر
شاعر و یازوچی هر قنچه کلاسیک شاعرلر حیاتی و اثرلری بیلن کوپراق تانیش
بۆلیب، اولرنی یخشی اوزلشتیریب آلگن بۆلسه، اوشنچه قدرتلی ایجاد و افاده
ملکه سېگه ایگه بۆله‌دی.

مېن اوشبو انكار ايتيب بولمه يديگن حقيقتنى نظرده توتگن حالده
 تاكيدلماقچى اېديم كه ياش شاعرلر و ايجادكار لريميز «قوتادغوبيليك»،
 «ديوان لغات الترك» كېي منگو و برحيات اثرلرني اوقيش بيلن بيرگه، احمد
 يسوي، نوايى، لطفى، سكاكى، خوارزمى، سيف سرايى، آتايى، بابر، نادره،
 اميرى، اويسى مشرب و باشقه شاعرلر اثرلرني قيزيقيش و دقت بيلن
 اوقيب، اولرده ايشله تيلگن لفظى و معنوى صنعتلرني توشونسه لر، فكر و
 خيالى افاده لاش اسلوبلرني اورگنيب، عروض وزنلرگه هم اعتبار بيرسه لر،
 شېبه سيز شعر يازيش، مضمون يره تيش صلاحيتلرني آشه دي، باريب - باريب
 اثرلرني ضعف تركيب، تعقيد و ابهام، تكرار و تصنع، وزندن چيقيش ياكه
 سكتنه ليكلرگه يول قويوش كېي كمچيليكلردن خالى بوله دي و شو يوسينده
 اقتدارلى شاعرلرگه ايلنه ديلر. شونينگ ديك، قرداش مملكتلر اينيقسه
 اوزبېكستان، آذربيجان، تركيه، تركمنستان و باشقه لرنيگ شعر و ادبياتى بيلن
 آشنا بوليش ياش شاعرلر بيميزگه ينگى افقلىرى آچيب بيره دي. بو اور ينده
 اينيقسه كريل ياكه لاتين يازووينى اورگنيش هر بير اوزبېك قلمكشي گه جوده
 ضرور. چونكه او، اوزبېك تيليدده يره تيلگن شعرى اثرلر، داستان و رمانلر،
 بديعى ترجمه لر، تيل و ادبياتيميز بوييچه آيب باريلگن علمى تحقيقاتلر كېي
 توگنمس خزينه لر ايشيگيني آچه دي و برماق وزنلر يده شعر يازيش يوللرني بيلن
 تانيشتيره دي.

افغانستان اوزبېك شاعرلرني بولردن تشقري ادبى فنلرني اوزلشتيريش بيلن
 بيرگه 21-نچى عصر شاعرلرني صفتيده انسيكلوپيديدك يعنى دايره المعارفى
 معلوماتلرگه ايگه بوليشلرني ضرور. كېره كللى فنلرني ايگله مسدن هيچ بير
 شاعر و يازوچى، اوز جمعيتيني بيبليب آليش، ايستكلرني توشونيش و زمان

روحینی انگلش امکانیگه ایگه بؤلمیدی، نتیجهده یوکسک معیارلر بیلن
اولچنه دیگن شعرلر یره تیشگه ایریشه آلمیدی.

حرمت بیلن

پروفیسور شرعی جوزجانی

سویدن، ستاکهولم شهری، پنجشنبه کپچهسی، ساعت 1 ، 10.3.2016

قیسقه بیوگرافی

حاجی ملا محمداسلم «تورپاختو» اوغلی محمدهاشم همدم فاریابی ۲۲- حوت ۱۳۶۵- بیل میمنه شهری نینگ ۸- ناحیهسی تورپاختو قیشلاغی ده دنیاگه کپلدی.

او، باشلنغیچ مکتبنی تورپاختو قیشلاغی ده اوقیب، اؤرته اوقوینی حاضرگی عربخانه لیسهسی ده بیتتیریپ و لیسه دورهسی نی اېسه مزارشریف ده گی دقیقی بلخی عالی لیسهسی ده اوقیب ۱۳۸۷- بیل بلخ بیلیم یورتی تیل و بشری بیلیملر فاکولتهسی نینگ اوزبېک بولیمی گه کیریپ، اوپیردن ۱۳۹۰- بیل فارغ بولدی.

همدم ۱۳۸۴ دن ۱۳۸۸- بیل گه قدر، افغانستان جنبش یاشلری بلخ ولایتی کپنگشی نینگ فرهنگی بولیم باشلیغی همده نهاد رادیوسی نینگ اوزبېک بولیمی نی آچیب تورلی اوزبېکچه برنامه لرنی آغه آلیب باریش یانیده، مزارشریف ده یولگه قوییلگن (تکسوار شعر) نامی ده بولگن شعری بیله شوره قتنه شیب، اوچینچی اؤزین نی کسب اېتدی.

محمدهاشم همدم فاریابی ۱۳۸۸- بیل شمال ولایت لرنی نینگ بیر قطار فعال طلبه لری حصه آلیشی بیلن مولاناغبر فرهنگی بنیادینی تأسیس اېتیب مذکور بیل ده آرزو جهانی تلویزیونی ده اوزبېکچه خبرلر مسوولی و چاغداش دستوری نینگ متصدسی بولیب بېش بیل ایشله دی.

۱۳۹۰- بیل دن حاضرگه قدر افغانستان تورکلری مدنی جمغرمه سی (فتتا) باشلیغی بولیب همده ۱۳۹۲- بیل باتور جهانی تلویزیونی نینگ بلخ

نماینده‌لیگی مسوولی حیثی ده ۱۴ آی ایشله‌شیدن سۆنگ ۲۰۱۴- بییل دسمبر
آیی دن شوگونگچه سلام‌وطندار اؤزبک خدمتی‌نینگ آنلاین (اؤزبکچه
سایتی) و رادیو خبری دستورلرینی باشقروچی سی صفتی ده ایشلب کپلماقده.

تؤپلم اسمى: سېزدیم و سیودیم

شاعر: محمدهاشم همدم فاریابی

نشر ایتیووچی: فاریاب مدنی جماعه چیلیک تشکیلاتی

هدف: ینگى نسل اولادیگه خدمت

چاپ ییلی: ۱۳۹۵ / ۲۰۱۶ ییلی

سان: ۱۰۰۰

ترقه تیش ییری: کابل - افغانستان

چاپ ییری: خراسان مطبعه‌سی

اوزیمنی،

سۆزیمنی،

کۆزیمنی،

اېسیمنی،

سېسیمنی،

یاشیمنی،

باشیمنی،

باریمنی،

یاغیمنی،

قۆلیمنی،

یۆلیمنی،

سېزگیمنی،

سېزگیمنی... انه شو انه تیلیم گه بغشلی من

بِسْمِ اَلِهٖ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
رَشْتِغِهٖ چِیْکْتِی نِیْچِهٖ دُرِّ یْتِیْمِ

«نویسی»

1

منظومه

قراریم آنه تیل ده سۆزله شیش دیر
بوییتی پوشتی میز- ارشی و کیش دیر

خدا بویریغی هم بیزلر اوچون شو
بیراونی اختریب، اوزنی تانیش دیر

اگر اوی تینچ لیگی دهب ایش قیلر میز
شویپرده بیغیلیش هم کتنه ایش دیر

پلانلر باغله شیب، ریجه دن آلدین
اؤزی میزنی تانیب، یخشی تاپیش دیر

بو بوک تاریخ لی اپردیک، کوپ بیز بیلدیک
ینه بیز یلمس آرزوسی همیشه دیر

بوگون کهنگش قیلینگ باتور جوان لر
بو کهنگش لر بیزه ايسکی ریش دیر

بوچینه ب یاتکن اولوس او یغه تینگیز!
تاریخ دشمن لرین حقی اوریش دیر

سېز دیم و سېز دیم

بیگیت لرن تنگله یی چنقه ب مسافر
فقط درس اوقیشی گه وقتی خوش دیر

کېلینگ بیرگه سیاست اؤرگنه یلیک
سیاست درسینی سېزدن آلیش دیر

تیلی میزگه اېگه چیقیش کپره ک دېب
«تېمور ذات بؤلسه، تیل گه آله میس دیر»

قنی اؤتگن اولوس نینگ خاطراتی؟
بوگون اؤزنی تانیش هم اؤزگیش دیر

اؤتینگ! بیر-بیرگه ستیزه قیلش دن
بیزین بابا سیتیزه قبلمه میس دیر

اگر اؤرخون ینیسسی یازو ویدن
اوقیب کورگن بوسنگیز، نی سیریش دیر؟

سومرلر تاریخی دن نېچه پیراق
بوگونه یابیشیز یخشی چه لیش دیر

«کفن کش، اوزیک اوغریلر قولیده»¹ قالیشی نگیز اؤزی خوددی قه‌میش دیر

1 اوشبو مصرعده اشاره قیلینکن موضوع، سلطان حسین بايقرا جدی امیر تهمور کوره‌گاندن اونگه قالکن میرائلردن بیری امیرنینگ سیرلی اوزوگی بولکن. بايقرائی دفن ایتیلش پیتی ده مذکور اوزوک قولیدن چیقمه‌کن‌لیگی، سلطانی اوزوک بیلن دفن قیلش امری بهریلکن‌لیگی کیچیک اثرده قید ایتیلکن. اوشبو اثر ظاهرشاه دوریده عبدالهی حبیبی قولیکه توشیب، اوزوک سلطان حسین بايقرا بیلن دفن ایتیلکن‌لیگی ظاهرشاه‌گه بیتکیزیله‌دی و مقبره‌نی آچیب، اوزوکنی خدمت‌گه کلتیریشی سؤزیددی. سلطنت تختی‌گه اولتیرکن تجریه سیز وحرص ظاهرشاه ايسه بیر پادشاه نینگ شان و شوکت و عزازینی نظرده توتسدن کمیسبه (رضا مایل هروی، عبدالهی حبیبی، استاد خلیل‌الله خلیلی، اکادمیک پروفیسور صلاح‌الدین سلجوقی و دکتور عبدالواحد جوزجانی و بیرنیچه چیت ایللیک عالم‌لر جمعیه ده اوزبکستاندن شیخ ایشان بابه ضیاوالدین) نظری آستیده مقبره آچیلپ، اوزوک خلیل‌الله خلیلی واسطه‌سی بیلن ظاهرگه تاپشیریلدی. ظاهرنینگ سلطنتی تونتیریلیپ، اوزنیده داوردخان کهلگنی دن سونگ، ظاهرنی داوردخان‌گه - اوز قه‌مین آغه بولیشی همایون شاه آصفی آرقه‌لی نامه بوللب (امیرتیموردن سلطان حسین بايقرا گه قالکن میراث «اوزوکنی» قیته قولگه کلتیریش ايسته‌گینی طلب قیله‌دی). لیکن اوزوک ظاهرگه ایس، ارگ سرایی باش قوروقچیسی جنرال محمد ضیانبینگ سیردن خبر بولیب اوزوکنی باشیرینچ روشده آستریاگه قاچیریب و اویرده ساتیشگه موفق بولسی، برتانیایب بارده‌دی و اویردن نیویارکده ایرلشکن میتروپولین مالی موزیمده ساتیشگه موفق بوله‌دی... حاضر اوزوک میتروپولین ناملی نیویارک موزیمی ده سقلینب کهلماقده. منبع: جهان ادبیاتی ژورنالی «مجله‌سی» ۱۱۸ بیت، ۲- سان ۲۰۰۶ میلادی بیل.

تیریک قالماقچی بولسنگ ای اولوسیم!
اوزینگنی تاپ! اوزینگدن تیبره نیش دیر

قدیم دن قالگن آلتین آته سوزی
«اوزینگده یوق، عالمده یوق اېمیش دیر»

تیل و اېل یولی ده «همدم» اولیشی
نوایی- بابر اولیشی گه خویش دیر

اگر شونده ی اولوسیم چیننه ب یورسه
گور ایچره هم راحت لیک قالمه میس دیر

بو کیم نینگ تیلی؟

بومپنینگ تیلیم، تورک - اؤزبکچه سی، تورانلر تیلی
تاغلرنی اېگیریب، ابرکین یشه گن، بۇرانلر تیلی

بومپنینگ تیلیم، مپنینگ حجتیم، فخرکانی دیر
بائرلر تیلی، شاعرلر تیلی، دیوانلر تیلی

قوتدغوبیلیک یره تگن، یوسف خاص، حاجبلردېک
لغات التورک صاحبی، محمودکاش، شاهانلر تیلی

خوار بؤلمه گی سیز، عزتین قیلینگ، بوتیلنی اؤلوس!
نی گه که بوتیل، سومرلر تیلی، کوشانلر تیلی

بیزگه شان بېرگن، بیزگه جان بېرگن، بیزگه افتخار
نوابی سؤزین، چیرایلنتیرگن، انسانلر تیلی

تمدنلرنی فوزغه لانتیرگن، بیروزه بوتون
همده شرق تیلی، همده غرب تیلی، ابرانلر تیلی

بیزگه کان بپرگن، بیزگه نان بپرگن، بیزگه بارلیک شو
توماریس تیلی، خوارزم تیلی، زمانلر تیلی

غزنه لیک محمود، قیلمه دی خدمت، بیزلر اوچون بو،
شهنامه عبرت، بو اولوس تیلی، جیرانلر تیلی

بو آدم تیلی، بو آتم تیلی، سیوگلیم تیلی،
بهشتدن چیقیب، پیرله شیب قاگن، غلمانلر تیلی

بوکیم نینگ تیلی؟ بو مینینگ تیلیم، ایسکیریب یاتگن -
تاریخ نینگ تیلی، تیمورنینگ تیلی، رومانلر تیلی

بوتیلنی بیلگنلر کورکم یشر، مداح لیک قیلمس
یوروب ایشیکلر، بوتیل اصلده خاقانلر تیلی

ادعا بیلمنگ! مېنېنگ سۆزیمنی، دشمنلیک قیلمنگ!

بو تیل سیاستده بای - ایلدیزدن، عثمانلر تیلی

قاجارلر تیلی، تاتارلر تیلی، سمرقند تیلی

تموچین تیلی و هونلر تیلی، تورکانلر تیلی

خدانینگ لطفی، سلیمان تیلی، تیانشان تیلی

بایسنقر تیلی، بایقرا تیلی، شیبانلر تیلی

آتایلا تیلی، سیحونلر تیلی، جیحونلر تیلی

گوهرشاد بیگیم نینگ آنه جانیمیز دیگانلر تیلی

اتا تورک تیلی، جهانگیر تیلی، بهادر تیلی

اولوس غمینینگ نادره بیرله بیگانلر تیلی

تېمور میراثین اوستیرگن شاهرخ، انسانیتنی

چوقیسی گچه، بخارانی جنت قیگانلر تیلی

سپز دیم و سبودیم

ساکالر تیلی، سلجوقلر تیلی، باتورلر تیلی
بایزید ایلدیریم نینگ گیزدیرگن - اورمانلر تیلی

یافت اولادی تورکدن اورگن میز، تیل اوزهک بیزه
بوریحان - ابن سینادیک مهربانلر تیلی

یسوکای تیلی، چغهتای تیلی، توره غای تیلی
یاساقلر یسهب، دیواندن اؤتسک، جوانلر تیلی

یفتلیلر، اویسی آنه همده یوزلرچه اولوغ
جان بهرب کپیلگن شو یولده، بو قدر دانلر تیلی

بو آلتای تیلی، بو اوراز تیلی، بو آرال تیلی،
جنتنی بیرگه سمرقند دیگن، غلمانلر تیلی

3

ساعت تیک- تیک لشیب، زمان اؤتکرملی
سېن زماندن اؤتگی نینگ! وقتینگ هلی

بیر و قپلان بؤلگی نینگ آچون گیزیب!
ایرلیب، ایلدن اوزاق کپتمه-بلی!

چپنه شیب بیر- بیرگه بنده شیب تور و-
اجرهلپ، بؤلمه مثالی «چوملی»!

چیلچیراغ بؤل بیتمه سین آلتین تاریخ!
تاپیلر ایلدن کویینچه تنبلی...

سېزدىم و سېودىم

كۆپ زىنگ بۆلىش كېرەك بوخلىق اوچون!
هر زمان توپغو و سېوگى بېرگهلى!

هر بېرىمىز بورچىمىز خدمت بېلىنگ!
قىلسە خىانت قىلر، اوزگه ولى

هم «ياساق» بۆلسە شعار، هم بېرگهلىك
اپلىنى اويغاتيش اوچون «تېيرن» سهلى

4

كېل ایناغهم - آبه سینگیل اولكهنى آباد قیل!
سپن سپن و مېن مېننى قویگیل اولكهنى آباد قیل!

بیر عمر تارتیل دیک آتلرنینگ ایاغی آستی ده
نی گه تارتیل گنلرینگ بیل، اولكهنى آباد قیل!

امپراتورلر تاریخی افتخاری، سپن ده بار
سپن بیلن حاضر اهل و تیل، اولكهنى آباد قیل!

سېزدیم و سېودیم

اخسه مسدن چاپپیان تورلی یوتوقلرنی یرت!
یهیره سین بیروزه «کونگیل» اولکه نی آباد قیل!

سرغهییب یاتگن لرینگه ایچ کویرلیکدن قره!
کېچه - کوندوز اؤتمه سین ییل، اولکه نی آباد قیل!

کېل ایناغهم - آیه سینگیل اولکه نی آباد قیل!
سېن سېن و مېن مېن نی قویگیل اولکه نی آباد قیل!

5

بیزده کوچ بار، تو یغو و بیزلرده تولقین لیک-هوس!

بیزعدالت ایلدیزی، بیزمیز آچونده، آق-نفس

کینگ فضاده چیننه شیب باشینگ کوتر باتور ایلیم!

تیبیره نیب، هیلپیت چوغینگ، کؤدیدر گینینگیزلر-قفس!

سېزدىم و سېودىم

اۋتدى بىزدىن معنويت نىنگ سېوب مىنگ لىرچەسى
اىلدىزىنگىنى اىزله اېندى، جىم تورىش لىر بولدى- بس!

گر بو كاروان باشلىغى سېن بولمە سنگ، قىتېب يىنە
كېلسە گر قىتېب يىنە، عمىدە كاروان توقرەمس!...

6

سرلی سوز

سپندن ایری یختی دنیا کبچه دیر
کبچه لر هر لحظه سی مینگ بیلجه دیر!

هر قدم سپن سیز کوتوسم، عار ابرور
ایکی دنیا گوردن آرتیق تار ابرور

بیلمه دیم سپن هم مپنینگ دپک لحظه لر
تولغه نیب، فکر مرا داری بسر؟

مپن خو سپن سیز لحظه لر قان یوته من
اپزگو-تویغولر اوچون کوز توته من!

بیلمه سم سپنی اونیتماق هم قیین
یکه قیین بیلمه! جان بیرماغ دیین

سېز دیم و سېو دیم

بیلمه سی بو یولده کۆپ شاشیلمه دیم
سپندن ایریلماقنی قتتیق بیلمه دیم

سېوگی نینگ اوگیتی نی سپندن آیب
کوکسیمه تیلچی لیگیم تاشین سالیب

عاقبت بو روزگار قۇل ایله دی
اولکه داشلر خدمتی دن ته یله دی

تارته من جورینگنی ایندی تا ابد
ایری لیغ دردی چوچوک دیر بی عدد

کوزله گن یولیم اوزیلدی دادلر
تیل اوچون ریجه بوزیلدی دادلر

بوندن آرتیق کوز بولیش بارمی اولوس!؟
خلق ارا سؤز-سؤز بولیش بارمی اولوس!؟

سپوگی دردین بیلمه‌گن بیلسین بوگون
اېندی کور! مېن نې قیلرمن سپن اوچون

سرغهیپ؛ اېل ایچره رسوالیک، امید
سپن کپچه‌ام، سپن کوندوزیم، سپن همده عید

سپن‌گه عمریم‌دن بیرار کون قالسه هم
اؤزگه‌لر خنجرنی قولگه آلسه هم

تیکله‌نیب کؤز یاشین آقوزماقچی من
اېسکی اوینی قیتنه‌دن توزماقچی من

7

بۆلگیم کېلر

یخشیلرگه قوش- تباغ بۆلگیم کېلر

فتنه لركوكسى ده داغ بولگوم کېلر

تېك تورېب باتور بېگیتلر یشنه سه

آچیبان قوینیم قوچاغ بۆلگیم کېلر

دشمنینگ یولیده ای باتیر ایلم

کوککه بېتگن باشی-تاغ، بۆلگیم کېلر

یشنه سنگ یورتینگ ده یابیز- یهیره لیب

یشنه شینگ دن باغ و راغ بۆلگیم کېلر

غایه گه بېتکیزگه لی نسلیم نی مېن

دم بدم کۆز و قولاغ بۆلگیم کېلر

ای اولوسیم! سور بوگون دوران یورېب

گر عقل بولسنگ- ایاغ بۆلگیم کېلر

سېزدیم و سېودیم

چولده گی کۆکلم ده قوبینگ اوتله سین
ای چویان قویینگ گه قاغ بولگوم کپلر

هر زمان کورسم که سېن آرام سن
تینچ لیگینگ کورگنده ساغ بولگیم کپلر

کورسه گر خلقیم بیر اولردن جفا
کوزیاشی دن سربولاغ بولگیم کپلر

مین: نوایی- بابر عصریدن بورون
ایزلب- ایلدیز، اوشه چاغ بولگیم کپلر

شعریت باغی ده بلبل بولمه سم
شو چمن زارده بولاغ بولگیم کپلر

اېسکی گه قوشیلگه لی «یاساق» مېن
اېسکی سینگن گه قداغ بولگیم کپلر

8

باشینگ کپتگن ده هم، جانینی تانیسگه تفاصیل قیل!
چیانلر دوّمینی کبسیب، چاقیش وقتینی بېرماگیل!

شعار بېرسه اوچونمه، تاعمل میدانیده تېرلب
تیلیم، خلقیم، دیاریم دېب اوزین اولدیرمسه فامیل!

بیلیب قال کوپ کیشی لربار، سېنی «کور» دېب اتولیدی!
سېنی ابزار بیلگنلر، ینه خوارلیک کوره راي تیل!

سېنی اوزیگه قللقان هرکیشی قیلدی، اوسپندن مس!
اگرسپن دېب اوزینی قیلسه قللقان، قدرینی سېن بیل!

تیلیم، منگوقوباشیم، ای! بوخلقیم کیم لیگی سېن سن
باشیم کپتماقچی بولسه هم، ایه مس من، ایشن-بیلگیل!

قطار مفلس تجارت قیلگه لی بو اېلنی ساتماقچی
تیل و اېلینگ گه ایگه چیق، ییگیت! ساتگوچی بوینین تیل

اگر سېسینگ چیقارمی ایمی-سیم ظلمت ده اولتیرسنگ
بیلیب قال! بو قرانغولر ملخ دېک توغدیره مشکیل

9

تاج محمد اېل سېورنىنگ شعرى گە اېرگە شىب يازىلگن:

اۆلكەمىزنى قېقرانغو ايله بان كېلدى غنىم
باشىمىزدن آلدى-يو، باشلىغ لرىمىز ايمى - سىم

ايشىمىز بولدى غرىب لىك، باشقەلرگە ايش قىلىش
بىز اوچون تحصيل روا كۆرمەيدى كُفَّارِ رجم

بىر جاھل اېلنى بىزە سردارِ تاريخ ايله دى
آتلەر وجدانىنى بىزگە ضعيف كۆرستدى، كىم؟

چېننەدىك بىلمس لىگىمىز قولىدن، چىم اوت كىبى!
اۆزگەلرگە ايش قىلىپ بولدىك عجايب «مُنهدىم»

اېندى اۋىغانىب بىلىم يولىگە توشسك هم بولر
اۆلكەمىز برچە يېرىن، آلگن شودم قان و ايرىم

سپز دیم و سپودیم

شونچه بیل بیزلردن اولدیردی، تاریخلر دیرگواه!
اېندی تیبیرن، تیلگه اېگه بؤل سیاسی ایلدیریم.

برچه میز بیرلیک توزه ب، بیرلیکده ریجه لر بیچی ب
بیرنی سوزیدن اطاعت، چرچه مسدن یاپیریم!

اېسکی تاریخنی تاپیب، حاضر کبیرگه اورگه تینگ!
ینگى نسلیم تاپه قالسین بار و یاغین بی جیریم.

آل قلم قولینگه و یارقین خیالاتینگه توش!
سنچیتیب تاتلی دېمکلر یاروغی ده توز! «تیزیم»

10

داکتر بريالی باورنينگ شعری گه ابرگه شيب يازيلگن:

باغ بولینگ سپزدن «ته ياغ»، ساغره بولر
هم عصاسيزگه «آياغ»، ساغره بولر

اولکه ميز سووینی قوشنی دن آلینگ!
اوت و بوغداي- ايسپلاغ، ساغره بولر

بيزنی بار و ياغی ميزنی آلدیلر...
قیتیب آلینگ بار و ياغ، ساغره بولر!

اوغریلر اربابینی کيسه ک قولین
«چوریه» اوغری گه، سباج، ساغره بولر

سيز عدالتنی «اپکيب» بيزگه قویینگ!
بی عدالتلر «تی ياغ»، ساغره بولر

سېز دیم و سېو دیم

كېچه لړ ياغدوسى ده زحمت چي كينگ!
پيروينگيز «توپ» و تاغ، ساغره بولر

قيغو كورگن، تويغو- ايزلر هر زمان
اوزگه «تورخى» ايسپلاغ، ساغره بولر

ملتيز آواره ليگين بيلديرينگ!
برچه سى «كوز» و «قولاغ» ساغره بولر

اولكه ميز چقنه ب امان بولسه بيلينگ!
سېويشى ميز «سنگلاغ»، ساغره بولر

معنويات بابى ده بردم يشنگ!
بارليگيزدن «قوش تباغ»، ساغره بولر

11

ایککی قشاق بیر بۆلیب بای بۆلمه لی
تامچی - تامچی باغیبان لای بۆلمه لی

یورتینی پارلاق تمان اہلتماق اوچون
بیری یولدوز ایککیسی آی بۆلمه لی

اؤز بابا اجداد لری سبنگری بۆلر
آتده تہمور، تاغده آلتای بۆلمه لی

کوکسی دن - دل لرگه سوزنی اؤتکە زیب
اہل- اولوس آغزیده نای - نای بۆلمه لی

سېز دیم و سېو دیم

بیری «نی» ایکیکیچی سی انگه تاووش
سېس بیلن چوپانلره نای بۆلمه لی

یاش بیگیترکونگلینی تاپیش اوچون
هرزمان، هر بیرده وای - وای بۆلمه لی

ایکیکی قشاق بیر بۆلیب خلقی اوچون
چیقسه لر «باساق» بیله بای بۆلمه لی

ایکیکی قشاق نینگ سېونیش دېنگیزی
تۆپله نیب تامچیسی بیر جای بۆلمه لی

خلقى اېرکین لیک بیلن قالیش اوچون
ایکیکی قشاق: قیته تاي تاي بۆلمه لی

۱۳۸۹هـ، کمینه و اېل سېورنېنگ مدنی فعالیتلری حقیده یازیلگن.

12

آنه یورتیم تینچ لیگی کونگلیم ده بار ارمان لری
یختی لیک تامان کبتیش اصلی نیت بوندن نری

اۆزگه لرسؤزینی تینگلهش بیزگه مطلق دیر حرام
کپل! کپته بلیک اولکه داشیم، بابا - اجدادیم سری

سیندیریب ببلینی یاولر کؤزلرینی اویب آل!
ببلگینه نگ سیندیرمه سین، قورقیب تیلینگنی یاولری.

اېندی آنگینگ دن اېش آل، آق و قرالرنی تانی!
«چونکه انسان آله سی اېچکرده بؤلگن بیشتری»

سېن که تاریخ سېمریتیب یورگن بابالر نسلی دن
نېچه بیر «یوغان» خوردن اؤتیبان کیر اېچکری!

عدل و دادنینگ باشلیغی سېندن بیر اولرگه حرام!
سېن اېدینگ اؤتمیش زمان لر: عدل و دادنینگ دفتری

سېز دیم و سېو دیم

هرزمان میدانگه چیقسه - تېنگ تاپیلمس اېردی کیم:
آتی قالدی بابر و تېموری لرنینگ لشکری...

آنه یورتیمنی بوزیب اوز آتیگه قویماقچی لر
قیتهدن آتینگنی اسرهب، تورک بؤلگین سنگری!

سېوگی لر تولقین اوریب، کؤکسینگده قاتیب قالمه سین!
پرچهلەب هرپرده باسیب سنجیتیب اور نیشتری!

ینگى ایجادینگ بیلن تاریخنی توز، بای ایله گین!
هارمه سینلر- یخشی می...؟ مکتوبلره کیرسین بری

شعريت دنیاسی ده تولقین اوریب باشلیغ بولینگ!
چیقسه هریردن بیزین اېلی میزه «سوز» لشکری

کوز کوریب عقلینگ توشینگینچه قوتله تاریخینگ!
ینگى - ینگى سینهلشیر بیرله اؤتگین ایلگری!

«آته گه اوغلی چیقرا!» سوزینگی انگله تگین یقین!
نسلی دن بولگن اصلر سپن کبی اوغیلری

بیر نفس هم ابل اوچون، اوزینگی غافل ایله مه!
کچکینه باتور بولیب، اوتگن باتورلر سپنگری

سپنگه تسلیم بولگهی اولدم کوزلری «لور» دشمن نینگ
آتی چیققن باتور اوغلان قیرده دهب کپلگهی «پری»!

تخت و تاجینگنی تالان قیلگن لره قیلمه مددا!
بیخی دن اوزیب قوریت، ایلدیزینی کپتسین نری!

سپنگه قُل لیک هیچ یره شمس؛ چونکه اریاب نسلی سن
دایما اریاب من دهب، کورسه تیب یور هر سری

مبندن اوتگن قیغونی نسلیمه ده هیچ کیم کورمه سین
بیر- بیراوگه قول بیریب، قول لهب کپتینگ یارقین سری!

13

کهره ک بۆلدی بوگون بیزگه تیلینگ بیل!
کورهش گین، سبنگه تحسین ایله سین تیل!

تیلینگ بۆلسه توریب تیلداشینگ ایزله!
حذر قیلگین، حذر قیلگین - حذر قیل!

جهان سپندن بۆلیب یورسنگ سمداه!
اپلینگ آلدیده اؤزنی کمبغل بیل!

سېز دیم و سېو دیم

تاریخ لرنی اوقی چیقسیین سوادینگ!
کېچه- کوندوز، تینیم کورمه ی کوره شگیل!

بو دنیا پول بیلله بیرمس بقایینگ!
بقاتاپماقچی بولسنگ خدمت اېتگیل!

14

کپل ای اوغلان، بوگون سپندن بویوک بیر امتحان آلمیش!
سیناو صحنی ده یاییلمه! اوزینگدن کتّه لیک کورست

اولن گین سبن سیاستله، بویوک تاریخ سپندن دیر
قدیمدن سپنگه بار اپردی، بویوک شأن و بویوک شوکت

بوگون اوزینگنی چپتلتمه، بوگون میداننی بوش قویمه
تلاطم ایله بان دایم، بییترمه - افسکی لیک همت

سېزدیم و سېودیم

بهدرلیک ازلدن سېنگه تقدیر بولدی، ای باتور!
قرآنی قانونینگ بیلگین، بابانگ تېمور کبی غایت

آچون اسلافی بول، قیتمه، تمدن - تاریخینگ شاهد!
سېن آلدیندن اېدینگ حاکم، بیلردینگ حکمت و آیت

اطاعت قیلمه کنلرکیم، بلانی اوزیگه آلگهی
بولرنینگ باشیدن بیرکته مینار، توزه تیش فُرصت!

15

بوئین سوندیرمه هرناکس اوچون، سپن
ناساغلک سایه سین اوستینگه تشلر

کوزینگ یاشی توتاشر، اوکسینیب مهن
ینه بیر عمر، سپن دهب سرغه بیرمن

بیزین باغده چیچکلر نوده سی کوپ
چیچکلر نوده سی نینگ غوده سی کوپ

ایشانچ، سپوگی، بیراودن سپسکین مهی...
بیر اویغونلیک و بیر کوز بیرله کوریش

سېز دیم و سېو دیم

قیش – ایسیغ دن هدف: قالیشنی بیلسک
کوتر قامت، اوزینگنی تانیب آلگین!

باشینگ بولسه امان سپن سن سرافراز
باشینگ یوقلیکده نی کار؛ نعمت و ناز؟

تناوع بپر بوملت سووسه گن دیر!
بولاق دن اجره لیب کوزلی کبسک لیر

تیمور بولیش قیین اېمس ولیکین
اوزینگ ایسته ب یوزینگدن کپلسه په یلر

16

بیر قطار انسان صفت لری ایت بۆلیب تیشلی دیلر
یاکی ایتلر اۆرگه تیپ، خلقیم گه کیش-کیشلی دیلر

باشینی آچیب کۆرر بۆلسنگ «میه» نینگ اۆرنیده...
اۆزگه گه پککه اوریب، اۆز بیرنی میش-میشلی دیلر

ینگى نسل اولادی اویغانسین دېسنگ سپن سن یمان
بو سۆزینگ برچه سی یلغان و کۆرنیش دی دیلر

ایچکۆرلیکدن حقیقتنی بیان قیلسنگ، رفیق!
تورک لیگینگه شک قیلیب خصمانه پیش-پیشلی دیلر

حق آلیش پییتی ده تورک، اوندن نری باشقه بولیش
کۆپ خیانت لری قیلیب اۆزبیر ابلین موشلی دیلر

بو اولوسنی کیم لیگین پولگه ساتیش عامل لری
جایی کپلگن ده توریب آدمنی «شوم» اوشلی دیلر

سېز دیم و سېو دیم

معنویتنی اوسیش دن آرتده قالدیرگن شولر
شونچه خایین لیک بیلن اېل بیرله پس قیشلی دیلر

شو اولوس نامی بیلن کپلدینگ وزیر بولدینگ وکیل
دېب بیرار پیت انتقادینگ بولسه، کوپ تیشلی دیلر

تیل، تاریخ، اولوس دېگن سوزلرنی خالی گپ بیلیم
تیل-تاریخنی سته دی، یا اېل - «سوییلگن» دپیدیلر

اوشو قتلده بیرار پیت ملی دعوا دن دېسنگ
اؤزنی صادق کورسه تیب، خلق ایچره وی-وی لیدیلر

باشقه لر یانی ده یانداش، باشقه لر گه چین رفیق
تورک اېلی دن خادمی... چیقسه اونی پهیلی دیلر

اؤزگه تیل ده سؤزله شیب یازه دیگن اؤزبک لریم
اصلی دشمن دن یمانراق بیز بیله تهیلی دیلر

17

۵۱۳۹۳، بدخشان ارگو قیشلاغی ده تاغ سیلجیش واقعه سیگه بغیشله نیب یازیلگن

بدخشان! بیغله مه هرگز، بوگون قېغونگ گه باتگن من!
سپنینگ قېغو و دردینگ بیرله اوزنی هم یوقاتگن من

سر پل - جوزجان آفت توشیب ماتم سرا بۆلدی
بوغم دن بلخ ویادغیس، همده فاربابینگ گه ساتگن من

سپنینگ گرتاغ و راغینگ دن مبادا سنیچه تاش سینسه
اوشل دم بیل مېنینگ بېلیم سینیب بسترده یاتگن من

بدخشان! قیغوریب - نالان بۆلیب، ماتم ارا یاتمه!
آچون دوشمن لرین هر دم کانینگ بیرله اویاتگن من

سېز دیم و سېو دیم

دېمه سېزگن اېمس بو اولکه داشلر قیغو - دردیمنی
سېنینگ قیغو و دردینگ زهرینی هرلحظه تاتگن من

دېمه خوشلیکده دؤستیم کوپ، قنی قیغومگه قیغورگن؟
یریم دردینگنی تورکستان اېلاتی گه² اوزاتگن من

خداوند بشقه بوندېک بیر مصیبت بېرمه سین آمین!
مصیبت³ کوره - کوره بیلمه سم تا قنچه قاتگن من

² تورکستان اېلاتی گه: شو تاریخده فاریاب، سرپل، بلخ و جوزجانده طبیعی
آفتلر کیلگن ایدی.

³ مصیبتدن منظور: عزیز دوستم رحمتلی نصرالله آرمان گه

اشاره بولگن.

18

خدایا! سېن ترحم قیل اولوسیم حالی ابتر دیر
بوگونکی جهل بیرله اوره لیب قالگن له رهبر دیر

وطن نینگ تاغ و تاشی ده اولیب، نابود بولاتگن لر
بیزین قشاق، اېل نینگ باله سی و همده عسکر دیر

اوروشدی چوکی آلیش مقصدیده «ع» و «غ»⁴ بیر بیل
بیگیت لر قانی بیرله اؤینه شیب، ایکی سی هم «کر»⁵ دیر

سیاست دن خبر سیز لر، سیاه ست قیلدیلر بیزگه
صداقت اؤرنیده، جور و عدالت اؤرنیده «لر»⁶ دیر

⁴ «ع» و «غ»: دبل عبدالله و اشرف غنی احمدزی

⁵ کردن منظور: ایکی سی هم تفاوت سیز لیک بیلن مهم نرسه
لرنی کور مسلیککه اوریب اوتیشلری.

⁶ «لر» چوقور لیک، نادان لیک و قرانغولیک.

سپز دیم و سپودیم

بیری بیلمس اېکن ایشنی، ایککینچی اوندنم بدتر
اگر نادان دېسنگ ایککی سی سپن گه بیته سنگر دیر

بیلیب بولمس بولر ابل دشمنی می؟ یا که خدمتگار
بیرار پیت حس قیلشینگنی عجایب دېمه، محشر دیر!

بولردن طعمه قیلمنگلر اولوسیم! چونکه ایلدیز یوق:
بیری «جوگی» و ایککینچی سی نینگ هم آنه سی «غر»⁷ دیر

مبادا ابل و تیل دېب، ایککی سی دن هم سورهش بولسه
بیری پشتون توتر اوزین، بیری تاجکک «بی سر»⁸ دیر

⁷ «غر»: افغان جامعه سپده اورین سپز، آنه تاجک و آنه پشتون.

⁸ تاجکک بی سر: دبل الله نینگ ناکار هلیگی گه ایشاره.

19

قورقه من

اۋىلەگن پىتىم دە بىل! اۋزنى توتىش دن قورقه من
تىل اوچون بولگن سۆزىم اظهار ايتىش دن قورقه من

نېچە بىر اورتاق لرن مېن دېب سويكنى سوو قىلر
مېن بوتون عمرىم دە يىخشى گە پىتىش دن قورقه من

تىل اوچون، تارىخ اوچون برچه معما حل اېمس
نېچە بىر كۆرگن لرنىمنى انگلەتىش دن قورقه من

اۋتىز بىل شعر بىلن، شعور دن اجرەلدى اولوس
اې شعور سىز اولوسىم! يالغىز كېتىش دن قورقه من

سېزدىم و سېۋدىم

باشگە بېتىمس اۋىلەگن بىرلە عملدە بولمىسە
بونچە كۆپ كۆرگن كۆرىم لرنى بېتىش دن قۇرقە من

قنچە حس- تويغولرىمنى آرزو دېب ياد اېتەسىز؟
تىلنى «بىزنىس» قىلگىنىگىز، ... بېركىتىش دن قۇرقە من

كىم لىگىنگ اېسكى تمدن ھمدە تارىخ بىرلە دىر
تارىخىنگ دشمن لرى نابود اېتىش دن قۇرقە من

20

اولگورینگ هر دم ایشینگیز تاپگه لی ابرمیش ثبات
یخشی ایشلر قیلگن انساندن قالرمیش یخشی آت

سبز اولوس نینگ تیل امیری، سبز نوایی ایزیدن
تېهره تینگ کپسکین بیتاقنی! جاویدان قالسین حیات

مېن غریب اوزنی فدا قیلسم، اېلیم بیتگه یمی کن؟
اېلنی قووانچ بېرله کۆرمس لیک اوزی مېنگه ممات

سېز دیم و سېو دیم

سرغه ییب یاتگن اولوس - اولاد یگه فن اورگه تینگ!
ینگى نسل اورته سی ده تاپیلسه یخشی، یخشی ذات

یخشی دوراندن اوزاق قالیش اولوسیم گه جفا
بیر جفا بیلمس کپره ک بیزلر اوچون آغیر اویات

قولگه کپلگن یخشی فرصت دن همانا ایش آلیب
دوست لرن گنی اوستیریب، دوشمن لرن گنی ایله مات!

21

خیالینگ توشسه یادیم گه، پریشان بیغله تر هردم
آلیب کبت التماس ایندی، قالی بیرلحظه چه بی غم

ازلدن بیلسم اپردی، ایکی دنیا ده تموغی بار
اوشه دنیا تموغی ده کویردیم سپن اوچون کم کم

دپیردی: سپوگی گه کویگن، «تموغ اوتی و تیغ کورمس»
ایشانگین سپنی سپوگنگه تیغ و گرز ایکیکیسی مرهم

سېزدیم و سېودیم

ملا مت ایلهمنگ دوستلر بو دینی دن ادهشگن دېب
الاو جانیم که یاپیشگن، سېزالمم توزمی یا مرهم؟

خدانینگ عشقی که توشگن وطن- تیل مهرینی تاپگهی
شوباعث هم حراسیم یوق کبترمن هرتمان کورکم

22

بېلمى سن كۆزېم ياشېن؟ رفېق، نهالى بار ور بۆلدى!
كورەشدىم تېل - تارىخېم دېب، تېنېم سېز كونلېم تولدى

فغان اوردىم، سۆزېم عالم يوزېن، بېر يەره لېب باسدى!
شهنشاه لردن اۆتكردى، بوكونگېل چېچكى كولىدى

هەدې! مېن بېرلە بۆلگېن تاكە اۆزدن اېرېلېب قالمە
ارېغلرنى سوودن تولدېر، سووبېرگېن سووسەگن «كۆل»دى

رېجەنگى بوزمەيو، اېندى يايېلېب قاتمەگېن هېچ ھم
نورېنگ ھريان ساچېب تورگېن، نورى بۆلمس كېشېن «أول»دې!

وگرېلېسم كە بېرلحظە اونوتگەيمن سېنى، كۆيسېن
ازلدن اۆزنى كۆيدېرگن، كېشى بۆلمس دېدېنگ بۆلدى!

سیاستده تیلهب آلمات، بیزه آلدیندن عیب اپردی!
نېگه اؤز کوچیگه باقمه‌ی⁹ ضعیف انسانگه آسیلدی؟

یره‌تگن اېگه‌میزدن هم سوره‌ش بولسه شونی دېگه‌ی!
آز- آز اورگتدیم و بیرکون، قوش- هوکیز قوی بېرب کبلدی

لیاقت یوق لیگین بیلدیم ولی کونگیل سینی ایستر
اېلیم ایزدشی بولمه‌یمن می؟ شو دمده دېگین اؤلدی!

لحدگه قویسه‌لر جسمیم آجیب باتلاققه تشله‌نگلر
اېل و تیل ایسته‌گن انسان، ینه ایزله‌یدی شو یولدی

قنی؟ کیم بولدی یولداشیم و غربتده توکیب و یاشیم
نهایتده توتینگ باشیم! عزیزلر چېچکیم سولدی!

9_ اوز کوچیگه باقمه‌ی: جنرال دوستمگه اشاره.

23

نبچه قتله کوز یومیب اؤتدیک، ینه اوتیش کپرهک!
بو «تیکیلگن» یاره لر ملت اوچون سؤتیش کپرهک!

مپن انیق بیلگن ایدیم کیم لر چپا وول ایله دی
کیم لر اپردی کیم اوشه، کپچه «اوینگ گه تیلهدی»

«بیشته» کوچلی برماغینگ اپردی که سبن «موشلر» ابدینگ
حادثه بیرلن یوقالدی... تینمه سی ایشلر ابدینگ!

هرقه یان باره ر دیک و اؤزدن فسانه توغدیریب
اؤزگه و بیگانه نی اؤزیم نیکی دپب یوغدیریب

کپلگه نیگه آت بپریب، کپلمه گنی آلتین- کوموش
میلی شوملت «توییب»، بیز بیرله بولسین وقتی خوش

دپدینگ و هم کیمسه گه قیلدینگ کرم لر عاقبت
تاریخه قان تۆکتی دپب، یخشی ایشی میز قیلدی «Cat»

قنچه جور و قنچه هم ظلم و ستملر قیلدیلر
مینگالب اوزبیک اوغلی نی بوینی نی بیردم تیلدیلر

شونچه که قینلتیریب بیزنی پریشان ایتدیلر
«مینگ یمانلیغ قیلدیلر اؤرنی ده یخشی بیتدیلر»

بو تاریخ آلتین خطی بیزگه گواه دپ مختنهر
ششقهیبب «اؤرتده اؤلتیریب» یمان کونین سنهر

هی که بیز ملت بیگیتلیک شیوه سی ده دؤمتیگن
اېندی بیگیتلیک نی قوی! سؤزله سیاست، سؤزله فن

باتور اوغلانلر ینه کؤکسینی قلقان قیلگوچی
اؤتمیشی شمشیر بیلن، حاضرچه اویلاوده کوچی

سېزدیم و سېودیم

اؤتمیشینگنی قول کسبیب، باش آلدی دېب یازدیلر
ناخلفلیکدن بو قوم، اؤز گورلرین قازدیلر

صدق دلدن یاش- ییگیتلرگه تاریخدن سؤزلهش و
همده توغولربیانى کبلمبشى دن کؤزلهش و

بؤلمه سین خاملیک قیلیب بیچاره بؤلسک قیتهدن
یورتی میزنی باشقه گه ساتیب یوقالسک نقشه دن

اورگه تینگ باتور ییگیتلرگه که تورکستانى میز
سبز اوشه آچون یاییب یورگن تېمور اولادی سبز!

بو اوزون یولده اولیب- یپتدیک، بوگون اؤتیش کپره ک!
کۆپ تیکیلگن یاره لر ملت اوچون سؤتیش کپره ک!

24

کېلمه گی

سېن بیلن بیر یېرده بولسم باشقه اېسگه کېلمه گی
ایککی کوزینگ رازینی هېچ بیریلمدان بیلمه گی

رگلریمده قان یوریشمس تاکه عشقینگ بولمه سه
کونکلیمه بېرگن مدارینگ، اوزگه گه ایتیلمه گی

چونکه کولب توغو و سېوگی کوریب من سېن بیلن
عاشیقینگ بیل شو اوچون باشقهنی کوزگه ایلمه گی

معشوقه یولی ده عاشق اوزینی ایله ب خراب
هجری نینگ زهرین ایچر، وصلت سووی تاتیلمه گی

سېز دیم و سېو دیم

معرفت میدانیده سېن سېز توریب یلغوز اېدیم
کیم کېلر یانیم که دېب تورسم کیشی هم کېلمه گی

بی نهال بۆلسه گلستان، بارمی آچون ایچره ایت ؟
بۆلمسه باغبان، بیلینگ چېچکچه هم آچیلمه گی

مکتب ایشیگین آچیب، استاد خیرالنّاس بۆل!
سېن بیلن مین قیلمه سک باشقه کیشی اینتیلمه گی

بیزگه لازم دیر بونینگ بیلمه ک اوچون حُرمت بېریش
آنه نینگ مھری بولاق دیر، آنه سیز تیل کېلمه گی

مزار شریف ۱۹/۷/۱۳۸۵

25

دموکراسی

کافر بیزه اؤرگندی، بوگون حق بشرنی
پارتلندی «بشر» آقتی قیزیل قانی بشرنی

یورت نینگ توزه تیش دیر، تیلی ده بولدی شعاری
کپلتیردی لېکین اوستی میزه یوم بترنی

بیز باغده کی چېچک کبی یشنردیک وطن ده
سؤز ابرکینلیگی دېدی - و اؤرنندی شررنی

هرعايله ده تېلفونی بیش - آلتیتنه بولگن
اوغیل آته دن اجره لیبان بوزدی گذرنی

سپژدیم و سپودیم

سپزگه سهولت دېگنی زهر - قره قتال!
بوسیستم اروپایکی، بیل نفع و ضررنی!

یاشلر بېلیگه باغلهدی تورلی اؤق و باروت
دېدی: «کون» یره شمس؛ بیتیر آرتیق بوسحرنی!

بیزدن نیگه بوندېک ایش آلیب بارسه غنیملر؟
کپل قول بیر اینیم! آل دعاسین شو بپوهلرنی

شو سېن- سېن و مېن- مېن لیگی میز گر بیتیرالسک
اونده بیتیره میز منه شو یوم بترنی

پشتون - تاجک و تورک و هزاره همه بیر میز
انسان میز و اسلام میز و قالدیر شو اثرنی!

کابل 13/10/1392

26

آنە يورتىم

سېن يوره ك نىنگ تويغوسى سن، سېن گوزەل سن، سېوہمن

كمبغل لرنىنگ قوانچى چولده گى لرگه چمن

ياولر ايچره ايلديريم بولگن يراغيم سن، اوزىنگ!

هم بخارا سن بوتونلەى اولكه داشلرگه ختن

بيير يوزيده آت قازاندى او، ابو نصرىنگ سېنىنگ

يانبيده حامد و عنبر، حاذق و... شيرين سۇخن

سپز دیم و سپودیم

سپن گوزهل سن ای گوزهل فرهنگ و فرزانه اوی
هم بویوکلر خامه سی، یاشلرکه طرفه انجمن

مقته یرکه اریزیکه ی مینگلرچه اوغلانینگ سپنینگ
قیسی بیرینی دبه ی خُلقیم تُولر دپسم «جوشن»

سپن کوچیم، آنکیم بولاغی، رگده قانیم میهنیم
آبروییم عزتیم ملتگه سن سپن جان وتن

یخشی لرنی یخشی سی سن، ای بویوکلر مسکنی!
فارابیم، گلشنیم، سپنی - نپ بیلگه ی؟ بیلمه گن!

مزارشریف 1389/7/13

27

كېلر بىركون بىزه يختى- يراغلىك
بېلىنگى باغله دهقان، پسرهلر اپك!

كېچه - كوندوز دېمه، تېبرن يوره كدن
قاوون- تربوزلرينگى چىلله دن تىك

قولىنگ قاپرسه- مىلى، تىنج بولرسن
اۋزىنگ بېك بول، اۋزىنگ گه ايشله قولدېك

سېزدیم و سېودیم

بیرینگ دهقان، بیرینگ باغبان... بیرینگ باش
بیرینگ چوپان بولیب منگو قالینگ بېک

يسا وول همده قوريقمال- قرا وول-

بولیب خلق بیرله یورتنی اسره شه یلیک!

جفاگه بوی سونیب، بوشلیکده قالمنگ!

سونیب بوی شونچه بیل بوشلیکده قالدیک!

کابل 1392/10/9

28

چقنه تیش، اېرکین یه شش، بولدی وطن ده کتنه ایش
بولدی فرض و واجب اېندی، اولکه میزنی چقنه تیش

بیر- بیر او قولین توتیب، یارقین تمان کبتماق اوچون
الحذر بیزلرگه دیر اؤتگن اوروش، آتیش- توتیش

سایه کورمه ی کؤیدی باشیم کؤپ زمان اېسسینگ لره
اولکه داشیم کورمه یین اېندی دیاریم دن کبتیش

سېز دیم و سېو دیم

ای گوزهل یورتیم، آنم توقن دیاریم سېن وطن
سېن اوچون تو یغو - یوتوقلر... دیر روا مېنگه بیتیش

آنه تیل اېرکین لیگی گه قنچه جان بېردیک مگر
اېندی اېرکین کورمه لی تیلگه قوانگه یمیز همیشه

مېن فدا ایله ی بوجانیم تاکه اولکم چقنه سین
سېن دیار قلقانی بؤل یاولرگه اوت ینگلیغ قپیش!

مزار شریف 1390/11/23

29

مشرَب شعری گه نظیره

بو بېردن بېرکیشی کم دېب، مېنی یوقلرکیشی بارمی؟

نې بولدی اوشبو آدم دېب، مېنی یوقلرکیشی بارمی؟

شونینگ دېک قیدو بستده تا تیریک من قالسم اوت بیرله

کوییب اوتگن دمام دېب، مېنی یوقلرکیشی بارمی؟

کېچیب قوم و قرینداشدن، تمام اقره بالردن

قهیرگه کېتی آغم دېب، مېنی یوقلرکیشی بارمی؟

نېتهی کیم فاریاب ملکی، مېنی اوزدن جدا قیلدی

قنی دلبند عالم دېب، مېنی یوقلرکیشی بارمی؟

سېز دیم و سېز دیم

بوهجران شریتی مېن گه جفای ناسزا بېردی
غم ایچره قالدی بالم دېب، مېنی یوقلر کیشی باریمی؟

ینه محمود تورکستان، «هیاھو!» دن خبر بولسه
اوره دیر دار پی هم دېب، مېنی یوقلر کیشی باریمی؟

کېلیب من بلخ بامی گه، قیللهی دېب معرفت حاصل
نی بولدی حال «همدم» دېب، مېنی یوقلر کیشی باریمی؟

مزار شریف 1384/5/17

30

سپنی بیلگن اوزین افسدن چیقرگهی
و بیلسنگ مهر و سپوگی سپن گه قایل

سپنی کونگیل سپزب، اوزین یوقاتگهی
حیات طرزی یوقالدی، بولدینگ حاصل

کپچیر بو اوخله گن خلقیم نی ای تیل!
اوسیشینگ گه بولالمس یخشی عامل

سپز دیم و سپودیم

بیلالمه قیسی یولدن سپن گه ییتسم!
و سپن بیرله یوریب قیلسم تفاصل!

خداوند لطف ایتیب بابر- نوایی...
نصیب ایتسین بو خلققه قیته مینگ ییل

31

غدار سیاستچی

بیرکونی شاخینگ سینیب، اوستینگ گه تاغلا اوپیلر!

یاکه اوستینگ گه کلبیب مدداح، اوقیدی کولر!

نی بیراو حقیقی سپنینگ اسپینگ گه کلبیب تیتره دینگ

نی عجب حقلرنی ییب، اوزینگه توزدینگ اوپیلر!

سېز دیم و سېو دیم

قنچه غددار، قنچه مگار، قنچه سپن منقورت - یمان
خلق ارا رسوالی گینگ کپتکیزی کوپ آبرویلر

بؤلسه سپنده ذرهچه غیرت دېگن ذات دن اثر
کېل اوزینگ قیلگین قبول، قیتیب کېلر آبرویلر!

تورینگ غدارلر قرشی، بیقلمنگ - ناله وان بولمنگ!
ساجیلمنگ، هرتمان کپتمنگ، بوله ک ایتدپک آسولمنگ!
کورهش میدانی گه باریب، اینانیب، بوشه ییب کولمنگ!
بویوک لیک حالتیز اسرهنگ «سیناو» صحنی ده یایولمنگ!
قبول اپتمنگ رقیبئی، یانیلیش بیرله، تارتولمنگ!
کپره کمی کیم لیگیز بیلماق؟ بویوک تورکی تباریم سیز!
خراسان، ماورالنهر، اروپا - بیر یوزه یولدوز
سناقده یپتی مینگ آلدین اولوغ لیک بیرله کپلگن میز
بویوک سومر لیریم دن تا بابا دوری سیزه ایلدیز
انه شوندپک چاپیب، دایم تاریخیز بای اپتینگ سولمنگ!
یمان کونده، کبلیب دشمن، سیزین یانیزده تورمه ییدیر
توره ده دوست اتولوب، او زمان هم تیغ اورگه ییدیر
کچر ناموسیدن لپکن، سیزین قدیزگه کیرگه ییدیر
ینه شوم یاک صفت لردیر، ایاغ بیرماققه تورگه ییدیر
اگرده مرهم بولدیز؛ نقابلی لرگه سورتولمنگ!

بلیغنی سوویبلن توزگن! ولی آدم نېچوک قیلسین؟
نه دېب اویلش، نه دېب چویلش، نیمه ایشلرده اینتیلیسین؟
ضرور دیر هر اوروغ حاضر اؤزی اصلیتین بیلسین!
بویوکلیک حشمةتین بیلسین، بویوک خلقیم قؤلین توتسین!
بلی کوپ اهمیتلی دیر سیاست بیرله تورتلونمگ!
قوریب کینگاشلر دایم، چه قیریب تشقی - ایچکوردن
سیاست اربابی بؤلگن، ادیبالر بویروغی دورمن
تاریخنی سېمریتیب یورگن، بلالرمحوایتیب تورگن
آچون حیرت ارا قالگن، نسلده تورک و اؤزگورمن
سیاست اېگهسی دور سیز فریب لریبرله اتولمگ!
نواپی، سنجر و شیبان، اوشه باتور، بایسنقر!
بابر و تېمورینگ اپردی سیاست ملکی ده تکسر!
ینم صاحبقرانیم دیر قرآنی ایله دی ازبر
بولردېک مینگلب اؤتکن باتوری میزنی بیری رهبر!
بهادرلر بیبلن شاعرلری میز، اېندی ساتولمگ!
متینیم، افتخاریم، آنه یورتیزگه سلامیم بار
سیزین یورتیز گۆزه للیکدن بوگون مېنینگ کلامیم بار
لییب و بهمن و عنبر... قلمی ارسلانیم بار
چیقیب هیبت بیبلن آلگن بویوکلردن پیامیم بار
بلی کوپ اهمیتلی دور، نقابلی لرگه سورتولمگ!

ای اوچ یوز بیل اوخله گن تاریخلی انسان اوخله مه!
اصلی تورک و اویغور و نسلی ده توران اوخله مه!
هرزمان زیچ لرتوزه ب باغلرده بوستان اوخله مه!
کیم لیگینگی بیل بونینگ دپک لخت بی جان اوخله مه!
یاولره یخشی سبق بپرگن «ته یانشان» اوخله مه!

سپن اوشه رزمندلر اولاده سی دن، عزتیم!
یاز و قیش بابانگ کیی رزمند بول ای ملتیم!
کپتمه سین اپندی سپننگ یانینگ دن افسکی قول خطیم
قنچه لر یول لرنی تۆسدى تاکه آلسه الفتیم
ارسلان لیک بیرله کپلگن باتور اوغلان اوخله مه!
بیر زمان آتینگ که چیقتی سکله رسپن سن اوشه
چیقسه میدان نبرد شمشیر اوردر سپن سن اوشه
اؤزگه لرنی ابله دی خون جگر سپن سن اوشه
بی وفالر بولگن اپردی دربدر سپن سن اوشه
«بیریوزه اؤرگندی لر، خیرینگ بیله خوان» اوخله مه!

ایلدیزی نی ایزله گن اؤز اصلی دن قالمهیدی کو
کیم لیگی نی بیلسه انسان باشقه دن آلمهیدی کو
نسلی که قول لیک قیلر، اؤزگه که تیل سالمهیدی کو
اېل که باش بولماقچی بولسه، امید اوزالمهیدی کو
سقله گین تمور مېراثین تموریان اوخله مه!

دهر ارا قیغو کورب بیت الحزن قورماقچی من
وارثیم یوق لیک دن ایندی سبزیله تورماقچی من
ساده لیک اوی تو زه لسه سیزگه تاپشورماقچی من
توغری یورسم کج یوری دېگن کیشی اورماقچی من
لب لرن گیزی قیزیل کورگنده، لب بورماقچی من
راز لرن سبزی بیرله مېنینگ اورته میزده قالسه بس
دغدغه یخشی اېمس بولمه ی می؟ شو آلتین قفس!
عاقبت ایکی یریم دن بیروتون بولگه ی هوس
اصل سۆزیم شومگر ایکی یوره کدن بیر نفس
قامتی نگیز سایه سیده، دایما یورماقچی من
یاد اېته ی سیزگه بوگون اصلی ده بار قیغولریم
لب لرن یاریلگه نی مېن کم بغل کونگلی یریم
یاشلیک دن ایلدیزیم دېب چیقیدیم قیلمه ی شریم
نوحه لرقوردیم اوزاقلیک دن اېتالمه ی بستریم
گپ جو ده کوپ سېو گلیم یانیزده اولتورماقچی من

تیل دېدیم، فرهنگ دېدیم، یورتیم دېدیم قانیم قورب
چرچهمه ی یوردیم اولوسیم یورتیده دوران سورب
کوککه چیققن بابهلر، اجدادی میزدېک اېسکورب
هریری آلتین اوزه یاتگن لیگین کوردیم یورب
بې کبرهک مصرع بیله یانیزنی سوپورماقچی من
بیرمه بیر بیققن بهالی دُرلریمنی ساچدی لر
نامه میز تۆپلنمه سی غارت یۆلیننی آچدی لر
فرقی میزدن سوو بېرب، هر یېرده بۆلسه قاچدی لر
شربت آدابی میزنی اؤزگه بیرله ایچدی لر
هه! نیاکانیمنی اېندی شورده یاشورماقچی من
نو نهال لردن ینه تکرار دعا آلماقچی من
یا، شیرین سۆزلرنی تینگله شگه قولاق سالماقچی من
آنه تیل نینگ اوستیره ی دېب سبزیله قالماقچی من
لال، دشمن بۆلسه دېب «یاساق لی» بۆلالماقچی من
یاخسیس نی اېل دعاسی بیرله سوردور ماقچی من
1389/9/17

35

چېک مشقتلر! بیلیم یورتی گه سلْمنا دېسین
قوی بنالرنی اوزینگدن، وه - وه سلْمنا دېسین
بغری تاش عایله لردن کینه سلْمنا دېسین
پیر و کوک، عرش و فلک، موسیچه سلْمنا دېسین
هفته کونی نینگ شاهی آدینه سلْمنا دېسین
باغ ایله باغباندن اوزرگن عشق قندهی نرسه دیر؟
چېچک اوزره اوخله گن شُدرینگ، نه بیلگهی بیرمه بیر؟
تاکه قولینگ باریچه معشوقه اوینی شیپیر!
اوشبو یولده کیم که بولسه لیلی - مجنوندن گپیر!
یاییلیب تاخته که سېنگه برچه سلْمنا دېسین
بیر زمان بولگهی میکن او یغاق بیگیتلر بولسه میز
اولکه تینچ لیگی بیلن بیر- بیرگه یاور بولسه میز
قد کوتاریب هرتمان چخماقلی باور بولسه میز
اېسکوریب اوتکن لری میزدېک - و، داور بولسه میز
هم خدا اوی بولن، مدینه سلْمنا دېسین

باش کوتاریب یاولره انسانلیک اورگتسک ینه
برچه بیر بؤلگنده، تینچ سیزلیکنی «Cat» ایتسک ینه
یاکه یولگه کبلیتیریب یوللرنی کورستسک ینه
«شهنامه توزدیرکنی تورت یوزلهب ایشلهتسک ینه»
اېندی یاشیریش کپره کمس سینه سلْمنا دېسین
کوپ یوگوردیک دین اوچون تاریخده قالدی آتی میز
عالم ایچره یهیره دی تورک باله سی دېب ذاتی میز
تورک و تاتار و بیات و یشنه گن ارلاتی میز
یاولرینی اولدیریب سورگون اېمیش عاداتی میز
ربی میز یادیده بؤلگن بولسه سلْمنا دېسین
اوشبو یورگن یورت لرینگ برچه سی تورکلر اوی دی
یولدوز و سیاره لر، بیزگه حکایت کوی دی
اېندی مقتهش بولدی لازم، برچه نی آبروی دی
آسیا، غرب و اروپا... تورکلریم نینگ کوی دی
ساجی بېلی گه توشیب بیرگینه سلْمنا دېسین

36

نوايي شعريگه مسمن

كوزلری اورتانديریب اولديرسه بو بی باشینی
یا اولر چاغیم ده كؤرسه بیر کپلیب سیرداشینی
ایککی زلف ارقانی دستی دن كورالمه ی قاشینی
كورسه تر بؤلسه بپرردیم فاریاب لولاشینی
یوز چیرایی بیرله کپلگن ده کوریب قویاشینی
هر خیالات هم حقیقت گه اوره تمس باشینی
یاردن ایری کیمسه گه آقیزمه گین کؤز یاشینی

تانگ اېمس اول یاش ایله لعل اېتسه قېریم تاشینی

اورگه تیب تورمس لیگینی بیلسم اېردی یاد اوچون
فتنه لیکلرنی عمل ده یاشیره فریاد اوچون
بیل که یاکلیکلرنی سېن گه آشیره بریاد اوچون
یاشیرین سؤزلرنی سېن گه بېرمه گی بیداد اوچون
کوزیم آلدیده یمان ایشلر قیلیشینگ داد اوچون
بو ایشینگ دشمن قوانتیرگی وهم کمزاد اوچون
تورغیزر دشمن مقابل ده سېنی اولاد اوچون

خم بولوب نېچون قولاغینگه کیتورمیش باشینی

چین یوره کدن کهلگن اپردیم قول ایاغیم باغله دېب
قیغو کورگن کونگلیمی دردینی قیته ساغله دېب
سپوگی اهلی گه یمان باققن کوزینی داغله دېب
یاریلیب یاتگن دوداغیم لبالرینگله یاغله دېب
بېش یوز و ۷۵ ییلنی بیز بیله بیر چاغله دېب
اېسکی تاریخنی بوگون قیتیپ ینه ارداغله دېب
هم کپلردیم چاپیبان یانینگ گه کوز قهیراغله دېب
گر ازلده کورسم اپردی صورتینگ نقاشینی.

سپن بیلن قالسه آدم اوزینی حس قیلگه ی ثبات
خذمتینگ ایلهش اوزی عالم ارا فرخنده ذات
بیر عمر مېن گه فداکارلیک قیلیب میندینگ قیرات
سپن دن اورگنسه کپچیریشنی شیرین بوندېک حیات
تیل اوچون، تاریخ اوچون یهیرلسه اونده یخشی آت
بۆلسه امکائی اوچیپ اورسم همادېک مېن قنات
هم اوییب دیوارلر کورمه ی اوتیب کپتسم ممات
کورگه لی هر کچه محرم کوی نینگ خفاشینی

کوزلریم لور بولدی بیل سېن سېز، مگر ای مغبچه
آل بیتاتی قولگه و قوی نېچه اثر ای مغبچه
سېن اوچون بولسین تاریخ پیراخی زر ای مغبچه
تاریخینگ دن اېلنی قیلسم باخبر ای مغبچه
هر زمان بولسه سېنی قیته سینر ای مغبچه
قدریت لری بیلمه گنلر در بدر ای مغبچه
سېن بولر قدرینی بیل، قیلمه گذر ای مغبچه
عشق اوتی بیرله پیشور میشلرییاله ننگ داشینی
بیلدیره ی اهل ادب! خدمت اوچون کبلدیم منا
کوکسی گه اورگن آخر بولمیش بودنیادن فنا
ربی میز - پیغمبری، ایک کیسی گه حمد و ثنا
قوللرینی اوپه یین، آته میز ایله جان انا
آخرت ده تیل اوزون، خدمت اوچون یوزلر حنا
بیل، بو سوزلرنی توشون ای! قدرت آتگه مینگنا
قدریت لرگه بېریب حرمت، کوره شای لیک ینا
حق یولین کورگوزگه لی دیر فنا اوباشینی

سوره سنگ یا سورمه سنگ قیلمس شکایت همدمینگ
قیلمیشینگنی اوقییر آیت به آیت همدمینگ
سېن اوچون کورستگه لی دايم درایت همدمینگ
ایشلرینگنی هر زمان قیلدی روایت همدمینگ
اؤزگه بیلگی سېنی لطف و عنایت همدمینگ
داستانینگدن آلیب یوزلر حکایت همدمینگ
اېسی گه کېلسنگ قچن خوش دیر بغایت همدمینگ
آلسه جانیمنی لیبینگ دوران تۆکوب قان یاشینی
سېن سیزین بۆلدی کوزیم گه قیقرانغو چول و سای
سېن بیلن بۆلگن زمانده دپیدی لر کورکملی- بای
کوپ زمان بیزلر اېدیک عالم گه صاحب تیر و یای
بیز تمدن اېگه سی، بیزمیز سماده چیققن آی
قنچه لر کویپینگنی قیزلر قیلدی اؤزگه نای- نای
اؤرگه نردی باشقه لر سېن دن شیرین سۆز وای- وای
صورتی چیرایی دن قالدی قاتیب جابجای
اې نوایی، کیم که کورسه خالی بیلره قاشینی

37

فيلسوف لرنی توغیب یورگن آنم
نې بولر بیته بابر توغسنگ ینه؟!
بیته تېمور، بیته شیبانی
بیته بایسنقر - نوایی لرن کبی
سپنگه شوندهی باتور اوغلانلر کوپ و
قیته بو اوغلانلرینگ کپلمس موکن؟
بالته آستیده قالیب، بویی یا بولگن چنار
قیتهدن سؤلگن چنار، پیراغدن یاپیللمس میکن؟
اؤنیب- اؤسماقتی ینه، بو کؤنگلی میز ایستهیدی کو
کونلی میز کوپ سنچهدی
ای مسافر بیل بهانگنی قنچهدی؟!
بیر آغیز نان؟
بیر هاووش سوو؟
یاکی انسان...؟

38

کبوتر قیته بالینگ قاق!
بو یولده تولکی لری یاتگن .
اویه ایچره سینیقیب باله لری سپن گه کوزین تیککن
غورتیم اورا!
سپسینگ باریچه غورتیم اورا!
کبوتر!
کوزلرینگ آچ، تلپین و قاقگین قنات
سپنینگ آتینگنی تولکی لری یمان قیلیمیش
کبوتر، بیکله نیب قالمه!
سایه گه ایتتینگ - سپسینگ باریچه غورتیم اورا!
...ضعیف دپ اوله ب آلگی لری،
بؤللمسه سپن آق کبوتر سن
شرافت سبز بازاریده قدم قویمه!
غورتیم اورا! غورررر- غورررر- غورررر...
غورتیم اورا!!!
بوگون سپن غورتیم اورمه سنگ، کپلیب اویه ننگنی بوزگی لری

یمان غدارلرینگ بارکو!، اویب ویرانه توزگی لر
وقیرغی پهلرینگ توکیش اوچون یخشی هدف آلگن
کیوتر!!!

اویهنگنی - هیچ زمان افسدن چقرمه
بیلیب قال! گر اویهنگ افسدن چقرمی؟
اوشنده سپن یوقالگن همده قانینگ یازهدی: خیر اورتاق لر!!!
سپنی یورتینگده قالگن لر اوزی ملا افس،
و هم کیلیب ختم قیلسه، سپننگ اوستینگ گه ملالر
روحینگ شاد بولسین ای آققینه کبتر
یوزینگ آق بولسین ای آققینه کبتر
...دیماققه هم کیشی قالمس!

غورتیم اور!

غوررررر- غوررررر - غورررررر...

غورتیم اور!!!

یه سنتیرمه اوزینگنی آق کیوتر!

شیرین دانلرنی زهری بار بیلیب قال!

کیشی تامی گه قونیش سپن گه هم عار

سپڑدیم و سپودیم

توری نینگ میخلری توشینگنی تیشگی!
سیماب بولیب بیر آغیزسن کبوتر
ویخشی بیلگینینگ گوشتینگ حرام دیر!
قنہت اور تاختہ مہ دانلرشیرین دہب...
کبوترجان غورتیم اور!!!
غورررر- غورررر - غوررررر...
غورتیم اور!!!

اکہسی مہندن گیلہ قیلہ!
بشقه بوییرگہ بیر چو کیرہم تیق میمن!
آتہ دن قالگن تنہسی قوچاققہ سیغمہ گن،
اورمانلردن بیرتہ سینی کورست!
ساغرہ گیلہ قیلہ سنگ میلی
اصلدہ مقنتہ شگہ قرشی من بیلہ سن کو!
بوندن کیین کویلہ کلریم یقہ سینی خامک اہمس،
بلکیم دپوانہ لرگہ اوخشہ ب بیرتہ من!
بی غم باش دپ امید اوز!
بی غم باشلیک اوزی پادشاہ لیک!
کوچہ میزدہ قودیق قازیب قویہ من
موتردار لرگہ بیلدیر، بشقه چنگیتیب اؤتمہ سین!
بیزلرنی نی گہ کپلگیندی دپیدیلر؟
فقط کی بیزنینگ آتہ میز آدم و آنہ میز هوا بؤلسمہ
تاریخ دپ قوانمہ!
بشقلر آلتی مینگ بیل لیک تاریخی نی اون بیل ایچی دہ جعل بیلن اہمس،
بلکیم بیزلرنی اوزدن ادہ شیب
خبر سیزلیگی میزنینگ بیلیب مقنتہ دیلر!
سپن گہ نیمہ بار؟
بیر نوایی؟
بیر بابر؟

سپز دیم و سپودیم

بیر تیمور؟

سومر لرکیم ایدی؟

شیبانی؟

سلجوق لر، عثمانی لر؟

یفتل، کوشانی لر؟

ماساژیت...؟

ایشان که بیرینی هم تانی میسن!

ای بیگانه پرور نا عادل، کور میه!

یاغمی بیران فردوسی؟ خرچینی بیرسنگ

و افسانه گویلیک قیلسه؟

مپن بیلن بشقه اوزبکچه گپیرمه!

سپن خطاکار، ناخلف، کورنمک...

سلطان غزنه مپندن اپمس، گوم بو شومقورت!

40

اؤز بیرنی یمان بولسه «یمان» اؤستیرمه!
کوزینگه تیکان بولسه، «تیکان» اؤستیرمه!
سېن یخشی بوسنگ اگر، اېل یخشی بولر.
اېلدن اوزیلیب اؤزگه جهان اؤستیرمه!

آتینگی چیقماقچی می سن؟ ایش قیلگین!
بولماقچی می سن اېلگه سخن؟ ایش قیلگین!
تاریخده اگر اؤنملی پیراغ بولسنگ!
تینمه ی چاپ اؤزینگ و ینگى دن ایش قیلگین!

کېترمیز بیرکونی، "بوردن" امید اوز
بېلینگى باغله بیر "کوپریک" توزه ی دېب
یوره کده اسره شینگ ناتوغری دیر، توز
خیال اؤستیرمه ریشه سین اوزه ی دېب

کیشی گه قدرت اېتسه اېگمه باشینگ
او، مینگ بیر کیشی گه باش اېگدی اؤزی
اگر نسلی توزیک، پېر دیر آشینگ
اصل سیز بولسه "قینر" ایکی کؤزی

سېز دیم و سېو دیم

سېنینگ بارلیکده تصدیق لب تیلینگ دیر
پول و چوکی اوچون تشله مه یلغوز
قولینگ دن کوتراتگن شو ایلینگ دیر
همیشه خدمت ایله، قرض لرینگ اوز

بوکچه تانگ آتر، ابرتانگی یاروق
اوزینی اسره گن آدمده نی یوق؟
اگرده کوز آجیب سېن چیت گه چیقسنگ
کوره رسن کیم اېکن آچ، کیم اېکن توق

بوگونلر لحظه سی بییل دیک کوزیم گه
صداقت سوزی دیر تلقین اوزیم گه
فقط سېوگی اوچون سنچر یوراگیم
وحتی اوزگریش کپلگن سوزیم گه